

eningens Damer mødeer i deres stiveste Stads og taler sødt med Etatsraadinderne, saa véd disse dog godt, at de er Fremskridtskvinder, og at bag dem bryder den store Arbejderhær frem, som nu staar for Tur til at have et Ord med i Laget.

Det vil næppe skade os at hjælpe den Hær frem. Sejrer den, falder alle reaktionære Fordomme af sig selv.

Johanne Meyer.

Et Krach.

Det har vist nok undret mange af vore Læsere, at Redaktøren af „Hvad vi vil“ ikke for længe siden har taget til Genmæle over for det hvasse Angreb, som Fru Juel-Hansen gjorde paa Bladet og Hvad vi vil-Kvinderne paa et offentligt Møde, som Kvindevalgretsforeningen holdt for en 14 Dags Tid siden. Men Sagen var den, at Redaktøren af Bladet tillige er Formand i Komiteen for „de samlede Kvindeforeninger“, hvor af Kvindevalgretsforeningen ogsaa er et Led. Det vilde derfor været yderligere at uddybe den Kløft, som ved Kvindevalgretsforeningens ti-syneladende Brud den omtalte Aften var sket. Det var selvfølgelig ikke Fru Juel-Hansens Kritik eller Meninger, der stødte Hvad vi vil-Kvinderne, thi Fruen faar vel have Lov til at have sin Mening og ogsaa Lov til at udtale den, og havde Fruen holdt den Tale i hvilken som helst anden Forening vilde den næppe være bleven anset. Men at Talen holdtes i den Forening, som selv er Medudgiver af „Hvad vi vil“, uden at denne paataler det upassende heri, det var det, der stødte Kvinderne.

Efter manges Ønsker indkaldtes derfor til et fælles Medlemsmøde den 28 ds., Østergade 15, hvorved man vilde lodde Stemningen hos de forskellige Foreningers om fortsat Samarbejde med Valgretsforeningen. Flere Medlemmer af de andre Kvindeforeninger havde forinden Mødet bestemt erklæret, at der ikke kunde være Tale herom efter Kvindevalgretsforeningens offentlige Møde.

Det fælles Medlemsmøde begyndte derfor ogsaa med ganske bestemte Udtalelser herom af det kvindelige Arbejderforbund og de kvindelige Herreskræddere, efter at Fru Johanne Meyer havde meddelt Grunden til Mødets Sammenkaldelse og Fru Louise Nørlund paa en skarp og rammende Maade havde kritiseret Kvindevalgretsforeningens officielle Brud.

Men efter at Frk. Dr. Nielsen havde meddelt Forsamlingen, at Kvindevalgretsforeningens offentlige Møde alene var afholdt for at tale om den kommunale Valgret, og at Bestyrelsen for Foreningen ikke anede, hvad Fru Juel-Hansen vilde tale om, og Fruen selv til Dels udviskede sine tidligere Udtalelser, saa vendte Stemningen sig ogsaa til Gunst for Ønsket om et fortsat Samarbejde.

Mange Talere havde Ordet, og der faldt flere Udtalelser om, at „Hvad vi vil“ ikke var efter alles Hoveder.

Fru Johanne Meyer gav derfor en lille Karakteristik af den uhyre vanskelige Stilling, det var at redigere et Blad, som skulde udtrykke alles Meninger inden for Kvindebevægelsen. Fruen sagde blandt andet:

Der findes nemlig inden for Kvindebevægelsen lige saa mange politiske Afskygninger

som i Samfundet, og hvor umuligt er det derfor ikke at skrive tilfredsstillende for Kvinder, hvis Tankegang er i politisk Henseende som „Danebrog“, „Politiken“, „Avisen“ og „Socialdemokraten“. Men Forskellen i det politiske er dog ikke det værste, det er derimod den sociale Kløft, der er imellem de Besiddende og de Besiddelsesløse. Optragelse og Tankesæt er uhyre forskellige, og hvis der er en dyb Kløft mellem den mandlige Arbejdsgiver og Arbejderen, er denne dog langt dybere mellem den fine Frue og den fattige Tjenestepige, og Redaktøren fik alvorlige Straffetaler eller grove Breve, naar hun havde Artikler af den Slags, og samtidigt Udtalelser fra Tyendeforeningen om, at Forholdet var langt værre end de, Bladet skildrede. Naturligvis skrev Fruen alligevel efter sin Overbevisning, men alt sligt havde dog Indflydelse paa Holderne, da Kvinderne gennemgaaende følte sig forpligtede til at afsige Bladet, saa snart der blot var en Artikel, der ikke var efter vedkommende Holders Hoved.

Alligevel mente Fru Meyer, at den egenlige Hemmelighed ved Bladets store Kamp og Folks hadefulde Angreb var, at Bladet, hvor ubetydeligt det end var, dog var Bærer af ny Tanker; — og de forstaar ikke, at Bladet var kun som en Vaarbebuder, som en af de smaa friske, grønne Spirer, der titter frem af den frosne Jord. Men Samfundet kender dem ikke, og derfor skal det som alt nyt sløjfes med Jorden.

Fru Bajer talte varmt for Bladet, hun mente, at Bladet fuldt ud stod Maal med udenlandske Kvindeblade, men i Udlandet forstod man, at saadanne Blade maatte støttes økonomisk og intellektuelt, indtil der fandtes Forstaaelse for Sagen.

Frk. Kursusbestyrer Rasmussen gjorde stærke Angreb paa Kvindevalgretsforeningen, fordi den ikke offentligt havde gjort Undskyldning for sin taktløse Holdning over for de andre Kvindeforeninger, da man dog ønskede et fortsat Arbejde.

I Diskussionen deltog derefter flere, og man fremkom da med følgende Resolution: „Forsamlingen opfordrer Kvindevalgretsforeningens Bestyrelse til at udtale, at den over for Fru Juel-Hansens Foredrag ikke ved sin Tavshed har villet bryde Samarbejdet med de samlede Kvindeforeninger.“

Frk. Nielsen mente netop at have udtalt dette ved sin Redegørelse. Derefter hævedes Mødet.

Vi betragter imidlertid Samarbejdet mellem saa uensartede Elementer efter dette Krach som saare vanskeligt, thi de kvindelige Arbejdere har en fin, maaske alt for fin og let saarbar Følelse over for Solidariteten i Organisation. De mener, at denne er for dem af saa alvorlig en Natur, at man maa bære over med hverandre og kun kritisere indad til, i deres egne Foreninger, hvor Ordet da selvfølgelig er uindskrænket frit, men sammenkalder man til et offentligt Møde, eller paatager man sig en Opgave, da staar man ubrødeligt sammen over for Modstanderne. Men muligvis vil Kvindevalgretsforeningen forstaa at overvinde den Mistænksomhed, der er bleven vakt hos de kvindelige Arbejdere, hvis Kaar de ogsaa — efter deres Udtalelser — med Glæde vil arbejde med paa at forbedre.

Et lille Forsvar.

Ved at læse om Fru Erna Juel-Hansens Angreb paa „Hvad vi vil“ kom jeg til at tænke paa Ordsproget: „A kommer å med, sagde Jyden, han agede med Stude“. Jeg kan ikke andet end prise den brave Jyde, der vilde frem, selv om han skulde nøjes med at age med Stude; havde han sat sig hen og ventet, til han kunde køre med Heste, var han vist næppe kommen med, og jeg tænker, at naar han først havde arbejdet sig frem med sine Stude, skulde han nok naa til at køre med Heste, samt at han fik udrettet et langt bedre Stykke Arbejde af større Værd til mere Gavn med sine Stude, end mangen en Dagdriver, som kører med fire Heste blot for at glimre. Det er meget muligt, at paa Journalistikens Omraade er som Regel Kvinden kun naaet til at age med Stude, men at hun af den Grund skulde spænde fra med et „hvad kan det nytte“, synes jeg ikke; jeg mener, hun hellere som Jyden maa spænde for med et vil. Skulde de Kvinder, som har en ærlig og alvorlig Vilje til at naa frem som Mændenes Jævnligge, fuldtud at fylde deres Plads i Samfundet, ikke en Gang have Lov at sige og arbejde for, hvad de vil, og agitere for deres Sag ogsaa gennem deres eget Blad, fordi de ikke var fuldendte Journalister? Hvor mange af de Mænd, som skriver i deres Blade, mon staar Maal som virkelige Journalister efter Fru Juel-Hansens Alen? Er alt, hvad der skrives i Mændenes Blade virkelig saa udmærket og kunstfærdigt? Mon det endvidere skulde være mere agtværdigt, at de Kvinder, som efter Fruens Mening kan skrive en ordenlig Artikel om Kvindesagen, skulde bede Mændene honorere og optage, hvad de skriver, i deres Blade, end arbejde frivilligt for deres egen Sag gennem deres eget Blad? Jeg er af modsat Anskuelse, og jeg vil benytte Lejligheden til at bringe vor højtærede Redaktør, Fru Johanne Meyer, og hendes Medarbejdere ved „Hvad vi vil“ en oprigtig Tak for deres Arbejde gennem Bladet for vor fælles Sag. Hvad jeg hidindtil har læst i „Hvad vi vil“, har ikke været saa daarligt skrevet, saa jeg ikke kunde faa fat paa Vedkommendes Mening og Tankegang, og Indholdet især af Fru Meyers Artikler har næsten altid tiltalt mig, og skønt jeg naturligvis gerne indrømmer, at en smuk Form med en god Stil er af stor Betydning for hvad der fremsættes skriftligt, er Indholdet dog alligevel det væsentligste for mig; men „alt er jo ikke Guld, som glimrer“. Meget af den Journalistik, som fremkommer i Mændenes forskellige Partiblade, der behændigt forstaar at dække over Handlinger, som ikke egner sig til at komme frem for Lyset, eller som snildt maler sort til hvidt og hvidt til sort, falder ikke i min Smag, selv om det er den dygtigste Pen, der fører det frem, og jeg er glad for, at vore Pennførere ved vort „Kvindeblad“ ikke er og forhaabenlig aldrig vil naa frem til den Kunstfærdighed. Vi er ikke saa faa og vil nok med Tiden blive flere, som med jævn Menneskeforstand og sund Fornuft læser vort Kvindeblad med Lyst og Udbytte.

Fyen, 20. November 1893.

M. M.